

SLOVO O HRAMU LJUBAVI

*

A LETTER ON THE TEMPLE OF LOVE

Muhamed Zlatan Hrenovica,

*Direktor Biblioteke grada Sarajeva, Predsjednik
DB BiH*

Personal reflections of the author on the fate of the
Library.

*I mnogi dragulj skriven spava u tamnoj sjenci
zaborava
gdje kramp i sonda neće doći ...*

Zla sreća Cvijeće zla - Šarl Bodler

Kada smo kao dječaci i studenti gledali monstruozi film *Fahrenheit*, o spaljivanju knjiga radi programirane budućnosti, ni slutili nismo da ćemo taj film ponovo vidjeti u stvarnosti. Sa nevjericom smo gledali surovi i neumoljivi plamen, razularenu buktinju ljudskog zla, kao simboličnu lomaču na kojoj nepovratno izgara neprocjenjivo blago skriveno i sačuvano u knjigama - riznicama ljudskog duha i stvaranja.

Nisu u toj zloj vatri gorjele samo knjige, časopisi, biblioteka građa izuzetne kulturne i dokumentarne vrijednosti! Gorjela su bolno i naša sjećanja na ljubavi nastale i pohranjene u tom neobičnom hramu, u tom čudesnom arhitektonskom trianglu – Vijećnici. Zvonak vizuelni odjek *dalekog Istoka* i nagovještaj *bliskog Zapada*. Dominantna i monumentalna građevina: *Vijećnica*. Manje se u ovom čudesnom domu vijećalo od onog koliko se učilo. Vijećnica postaje biblioteka. Iskren i možda najbolji dar vlasti kulturi naroda. Duhovno stjecište naroda i kultura. I po tome: *baš narodna i baš univerzitetska* biblioteka.

I otud ona nezaustavljiva rijeka raznolikih ljubavi: ljubavi prema knjizi, prema saznanju, ljubavi skrivenih pod tajnim pogledima učenica i studenata, onim tajnim, ukradenim pogledima preko knjige, dok se kobajagi uči. Zato reminiscencije na voljenu Vijećnicu znače zapravo sjećanje na ljubavi. Raznolike ljubavi. Duboke i

neizbrisive. Sugestivno snažne i nezaustavljive. Kao *proljetne vode*, kao *traganja za izgubljenim vremenom*, kao *jasna poljana*, kao *zapisi iz mrtvog doma*. Ljubavi su magije, a u tom čudesnom hramu – Vijećnici, te su magije postajale stvarnost. Djevojke i mladići su postajali ljudi, a ljubavnici bračni saputnici i roditelji. I ne zna se koje su ljubavi bile snažnije i trajnije. Vratimo se ovim slovom u tu nježnu etimologiju ljubavi, tom bistrom izvoru na presahlim česmama gradske Vijećnice

Od onog davnog, autentičnog iskaza: *knjiga je najbolji čovjekov prijatelj*, do savremenih iskustava o ovom čudesnom biću čovjekove stvaralačke imaginacije, može se izreći samo jedna riječ: ISTINA! I baš u diskursu te složene strukture plemenitog djela ljudskog stvaralaštva, tom polisemičnom spletu imaginacije i stvarnosti, *knjige*, dakle, kao sublimacije ljudskih refleksija, i kontemplacija o životnim zbivanjima i okrutnoj stvarnosti u kojoj bivamo, treba tražiti odgovor na onu drevnu misao o čovjekovu najboljem prijatelju. Lahko ga je naći u onom suptilnom spletu realnosti i mašte, u onim oazama duše i pameti, u predjelima *razuma i srca*. Evo nas, dakle, u okrilju najboljeg prijatelja – *Njenog Veličanstva Knjige*.

To prijateljstvo od iskona postoji i traje u onom pretakanju misli i osjećanja od autora ka čitaocu. I sam taj proces percepcije kazuje o knjizi kao jednom duboko humanom mediju. U bilo kakvoj usporedbi sa drugim savremenim medijima, *Nj. V. Knjiga* je bila i ostala najhumaniji način da se esencijalna ljudska saznanja iskažu i veoma sugestivno prenesu od izvora ka ušću, od autora ka čitaocu. Razgolićeni u svojoj otvorenosti, autor u svom iskazu saznanja i svom uzletu do Istine, a čitalac u svojoj predanosti saznavnim i emotivnim porukama pisca, ova dva bića u grubom svijetu nerazumijevanja zapravo osluškuju, iskazuju i razumiju svoje duše i misli, svoj *razum i srce*. Eto, u tom, takoreći, *ljubavnom* odnosu stvaraoca, njegova djela i čitaoca, tj. njegove percepcije tog djela, vjerovatno *tajnuje* onaj smisao i razlog te neumitne ljubavi čovjeka prema knjizi. Kažem: čovjeka, jer samo on kao cjelovito biće i može shvatiti te signale, koje neobičnim znacima emituje stvaralački relej autora.

Milenijumi protekli kroz presahla korita civilizacija ostavili su za sobom pergamente zapisa o ljudskom postojanju. Hvala knjizi

za tu baštinu! Ljudski dometi duha i stvaranja ostali su kao neuništiva zadužbina naraštajima, negdje kao pouka, negdje kao opomena. Hvala knjizi za tu brigu! A danas, u nehumanom i destruktivnom svijetu ljudskog zla, uvijek postoje oaze i skloništa za očuvanje *ono malo duše* baš u knjizi. Hvala knjizi za taj spasonosni predio! Ovoj odi, ovom slovu o najboljem čovjekovu prijatelju nema kraja, i zato : Hvala knjizi za tu slobodu, za tu beskonačnost! (*Ovdje bi u inat pravopisu i pravilima interpunkcije valjalo staviti jedan veliki zarez, kao znak da slovo o knjizi nikad ne prestaje, i da ga uvijek i svi ljudi mogu izreći kao vlastiti iskaz slobode mišljenja, osjećanja, životne radosti i razumijevanja tragike stvarnosti koja nas često okružuje!*)

I tako razmišćući tanane niti tog čudesnog tkanja ljudske misli i osjećanja, listajući stranice knjige kao stranice vlastitih trenutaka, dana i godina, čovjek saznaje, spoznaje i nalazi odgovore; možda i utjehu na ona pitanja koja egzistencijalisti zovu esencija, a realisti jednostavno: život. Šta čemu prethodi, *esencija egzistenciji ili egzistencija esenciji?* Leži li u toj dilemičnoj spekulaciji pravi odgovor? Pa šta je tom, do kraja neodgonetnutom, i nedovoljnom determinisanom biću, čovjeku, ostalo - nego da čita. Čitajući knjige pokušava pročitati sebe. Protumačiti to tajnovito slovo o svom vlastitom izvoru i ušću, o toj vječnoj žudnji i pitanju: *Kako svom izvoru da se vratim?* - pita se veliki pjesnik Mehmedalija Mak Dizdar u *Zapisu o izvoru*.

Znatiželja nas neminovno onda dovede u dom knjiga - biblioteku. Evo nas, dakle, u toj svojevrsnoj *naninoj sehari* najsvetijih vrijednosti što ih je ljudski stvaralački genij stvorio u onoj plemenitijoj namjeri - *biti čovjek!* Razumom i srcem. Duhom i tijelom. Saznanjem i dušom. Ko to može bolje nego knjiga? Draga i vjerna prijateljica. Mio i odan prijatelj.

Slovo o knjizi je neumitno slovo o njenom domu - biblioteci. Slovo o Vijećnici. Zato i ovu ljubav, uz one što potječu iz znatiželje prema saznanju, neminovno spominjemo i čuvamo u sehari naših sjećanja kao dokaz ljudskog postojanja i baštine ljudskog duha.

Hronolozi, historičari, analitičari i naučnici raznolikih stručnih profila će o Vijećnici kazati i

pisati dragocjena slova činjeničke građe, ali će možda previdjeti upravo ovu eteričnu, gotovo nestvarnu, ali duboku i postojanu dimenziju ljubavi koja obavlja sve reminiscentne slojeve uspomene na Vijećnicu - duh i tijelo jednog živog stvora. Vijećnica nije samo zdanje. To je polisemična i slojevita struktura jednog vremena. Sublimacija znanja, emocija i događaja urezanih u suptilne predjele ljudskog pamćenja. U toj besmrtnoj ljepoti, u tim vrletnim i tananim predjelima, čudesnog tkanja razuma i srca, poput bosanskog ćilima, skriva se, opstaje i ostaje jedna neuništiva oaza ljudskog stvaranja, jedno svjedočanstvo da ovo *Ljudsko* uvijek nadrašta ono *neljudsko*.

Vijećnica jeste i biće. Pićemo kahvu, kavu ili kafu u *staklu* ili nekoj drugoj kafanici. U dugom, povjerljivom razgovoru tragati za Istinom i tumačiti u kojoj to dubini, *tamnoj sjenci zaborava*, nedohvatno *skriven spava dragulj* naše mladosti, oda znanja i životne radosti, neizbrisiv trag u zapisu o slovu hrama ljubavi - Vijećnici.

* *

